

Van: Hofman, Paul <P.Hofman@bronckhorst.nl>

Verzonden: 23-02-2021 20:08

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Fwd: Documenten stuurgroep vergadering RES Achterhoek 3 maart 2021

Krijgen jullie dit ook?

Eventueel is input altijd welkom

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: RES Achterhoek <info@resachterhoek.nl>

Datum: 23 februari 2021 om 15:35:11 CET

Aan: "Veldhuizen, Martin" <m.veldhuizen@aalten.nl>, "Kok, Ted" <T.Kok@aalten.nl>, "g.teselink@gemeenteberkelland.nl" <g.teselink@gemeenteberkelland.nl>,

[REDACTED] "Hofman, Paul"

<P.Hofman@Bronckhorst.nl>, "Langeveld, Frans" <f.langeveld@doetinchem.nl>,

"Lambregts, Ingrid" <i.lambregts@doetinchem.nl>, "j.vanhalteren@montferland.info"

<j.vanhalteren@montferland.info>, "w.gerritsen@montferland.info"

<w.gerritsen@montferland.info>, "b.porskamp@oostgelre.nl" <b.porskamp@oostgelre.nl>,

"m.frank@oostgelre.nl" <m.frank@oostgelre.nl>, "Kock, Janine" <j.kock@oude-

ijsselstreek.nl>, "Hiddinga, Ben" <b.hiddinga@oude-ijsselstreek.nl>,

"tzomer@winterswijk.nl" <tzomer@winterswijk.nl>, "igunnewiek@winterswijk.nl"

<igunnewiek@winterswijk.nl>, "j.van.der.meer@gelderland.nl"

<j.van.der.meer@gelderland.nl>,

[REDACTED] "guus.ydema@agem.nu"

<guus.ydema@agem.nu>, "achterhoek@jongresnederland.nl"

<achterhoek@jongresnederland.nl>,

[REDACTED] "secretaris@industriekringenachterhoek.nl" <secretaris@industriekringenachterhoek.nl>,

[REDACTED]

Kopie: "Duenk, Frank" <F.Duenk@8rhk.nl>,

[REDACTED]

Onderwerp: Documenten stuurgroep vergadering RES Achterhoek 3 maart 2021

Beste leden van de stuurgroep RES Achterhoek,

Hierbij nodig ik u uit voor deelname aan de bijeenkomst van de stuurgroep RES Achterhoek op 3 maart van 09.00 tot 11.00 via [deze Microsoft Teams link](#).

In de bijlage van deze mail treft u de volgende stukken aan:

- ·De agenda van de bijeenkomst;
- ·De adviezen van de vier npRES werkgroepen Netimpact, SDE en maatschappelijke kosten, Energie in natuur en landschap en Zon op daken;
- ·Een Verslag van een npRES bijeenkomst 'Leren met het netwerk' van 27 januari jl. rond het functioneren van het elektriciteitsnetwerk;
- ·De brief van de minister van EZK aan de Tweede Kamer mbt het continuering van de ondersteuning van het RES proces, en op de datum van 1 juli waarop de RES 1.0 moet worden ingediend bij het npRES;
- ·De briefwisseling tussen de RES Achterhoek en het npRES over de indieningsdatum van de RES 1.0;
- ·De tekst van de bovenregionale afspraken over de Veluwestudie.

Ik hoop u op drie maart te kunnen begroeten.

--

Met vriendelijke groet,
Namens Frans Langeveld, bestuurlijk trekker van de RES Achterhoek,
Namens de projectorganisatie RES Achterhoek,
[REDACTED] projectsecretaris RES Achterhoek.

www.res-achterhoek.nl

32 813 Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 663 Brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 februari 2021

Tijdens het notaoverleg Klimaat en Energie op 3 december jl. (Kamerstuk 32 813, nr. 193) is toegezegd vóór het volgende notaoverleg helderheid te geven over twee zaken rond de regionale energiestrategieën (RES'en):

1. de continuering van de ondersteuning van het RES-proces in het licht van de verkiezingen en de tijd die de formatie van een nieuw kabinet vraagt;
2. de deadline van de RES 1.0 in het licht van de participatieprocessen die nu in de regio's lopen.

Continuering van de ondersteuning van het RES-proces

De RES'en zijn een belangrijk onderdeel van het Klimaatakkoord (Kamerstuk 35 626). Via de RES'en wordt gewerkt aan 35 TWh aan duurzame energieopwekking op land via wind of zon in 2030. Deze plannen moeten draagvlak hebben en passen in het landschap en binnen de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk in 2030. Tevens wordt de bovengemeentelijke vraag en aanbod van de warmtebronnen in beeld gebracht. De RES'en leveren een inhoudelijke bijdrage aan de doelen van het Klimaatakkoord en doen dit ook op een vernieuwende wijze. Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen werken vanuit de één overheid-gedachte vanuit gelijkwaardigheid samen aan de RES'en. Dat doen ze in nauwe samenwerking en afstemming met netbeheerders, energiecoöperaties, maatschappelijke organisaties en inwoners. Interactie en participatie spelen een belangrijke rol in de totstandkoming van de RES'en. In dat licht wordt geëxperimenteerd met nieuwe manieren van participatie. Uiteindelijk zijn het de gemeenteraden, provinciale staten en de algemeen besturen van de waterschappen die over de RES'en 1.0 besluiten.

Vanaf 1 juli (RES 1.0) gaan de regio's de realisatiefase in. Dat is een spannende fase voor het doelbereik. Decentrale bestuurders hebben in dat licht aangegeven dat de ondersteuningsstructuur (en het netwerk daaromheen) in veel regio's verloren dreigt te gaan als er op korte termijn geen helderheid komt over de verlenging van de financiële ondersteuning voor de 30 regio's en het Nationaal Programma (NP) RES. Besluitvorming door een nieuw kabinet komt daarvoor volgens hen te laat, omdat regio's vanaf 1 april a.s. hun organisaties gaan afbouwen als ze geen zekerheid hebben over een vervolg.

Tijdens het notaoverleg van 3 december jl. is ook door diverse leden van uw Kamer deze zorg uitgesproken.

NP RES is een gezamenlijk programma van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken en Klimaat, en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen. Als opdrachtgevende partijen van het Nationaal Programma hebben we over deze zorg gesproken. Daarbij is een sterk gezamenlijk bestuurlijk *commitment* uitgesproken om de ondersteuning te continueren, landelijk én in de regio's.

NP RES is een effectief programma met breed draagvlak bij overheden, sector en maatschappelijke organisaties. Continuering van NP RES, en daarmee de ondersteuning van de regio's, ligt daarom in de rede. De formele besluitvorming over de invulling daarvan is echter aan een volgend kabinet, in samenspraak met de decentrale overheden. Daarbij zal vooral gekeken worden naar de fase waarin de uitvoering van de RES'en in de periode 2022-2025 komt, en hoe de ondersteuning in dat licht effectief kan worden vormgegeven. Het kabinet zal zorgen dat besluitvorming daarover tijdig plaatsvindt, zodat continuïteit is geborgd.

De deadline van de RES 1.0

Op 1 juli 2021 moeten de RES'en 1.0 opgeleverd worden. Dit is een afspraak uit het Klimaatakkoord en een belangrijke mijlpaal op weg naar 2030. Tegelijkertijd zie ik dat er door zo'n datum druk op het proces ontstaat. Iets waar ik serieus naar heb gekeken. De mijlpaal van 1 juli betekent niet het einde van het traject. Het RES-traject kent een doorlooptijd tot 2030 en heeft een dynamisch karakter: de RES wordt elke 2 jaar geactualiseerd. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat op 1 januari 2025 alle te realiseren projecten planologisch zijn vergund zodat deze in aanmerking komen voor de SDE++. Hiertoe werken de RES'en van plannen op hoofdlijnen naar steeds concretere plannen.

De keuzes uit de RES 1.0 worden door de decentrale besturen verankerd in instrumenten van de Omgevingswet, zoals de omgevingsvisie, provinciale verordening en de omgevingsplannen van gemeenten. Het Instrument Programma uit de Omgevingswet kan ook gebruikt worden om de ambities van de RES door de overheden gezamenlijk, aangevuld met bijvoorbeeld de regionale netbeheerder, verder te concretiseren. Het instrument is zelfbindend voor iedereen die meedoet. Dat het proces van participatie niet ophoudt blijkt ook uit de eisen voor participatie die opgenomen zijn in de Omgevingswet. Ook na de vaststelling van de RES 1.0 zal participatie volop plaatsvinden bij de borging van de RES-plannen in de

instrumenten van de Omgevingswet én bij het verlenen van de Omgevingsvergunning.

Er staat veel tijdsdruk op het RES-proces vanwege de doelstellingen voor 2030 en 2050. Dit leidt tot spanning tussen tijd steken in participatie en besluitvorming én deadlines om voortgang te houden. De tijdsdruk zorgt voor energie en dynamiek maar moet niet ten koste gaan van de kwaliteit van besluitvorming en draagvlak. Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak zijn belangrijke pijlers in de RES'en.

Aan het begin van de coronacrisis kwamen er signalen uit de regio's dat er problemen ontstonden om een gedragen concept-RES te creëren vanwege het niet fysiek bij elkaar kunnen komen met inwoners en volksvertegenwoordigers om het gesprek te voeren over de RES. Op basis daarvan is toen de deadline voor de concept-RES verruimd naar 1 oktober 2020 (was 1 juli), en is de deadline van de RES 1.0 verruimd van 1 maart 2021 naar 1 juli 2021.

We hebben de afgelopen periode veel creativiteit gezien om zowel online als offline de betrokkenheid van inwoners bij de RES te vergroten. En volksvertegenwoordigers te betrekken bij de RES'en. Het onlangs gelanceerde leerplatform Energieparticipatie.nl wordt goed bezocht. We zien dat de RES'en werk maken van het op nieuwe wijze betrekken van inwoners bij de RES door het organiseren van webinars, burgerfora, enquêtes etc. Dit als input voor de besluitvorming die in alle gemeenteraden, staten en algemeen besturen van waterschappen gaat plaatsvinden. We zien ook dat dit spanning oplevert met de deadline van 1 juli 2021. Het zou kunnen zijn dat deze participatieprocessen niet in alle regio's afgerond zijn als er over de RES 1.0 moet worden besloten.

Het kabinet hecht er, met de andere opdrachtgevers, echter aan om vast te houden aan de afspraken zoals we deze gemaakt hebben in het Klimaatakkoord. De datum van 1 juli 2021 blijft staan voor het aanleveren van de RES 1.0 door de bestuurlijk trekker van de RES-regio aan NP RES. De RES 1.0 is geen eindpunt, maar een belangrijke bestuurlijke mijlpaal in een langjarig proces richting 2030. Het participatieproces gaat daarna, bij de verankering van de RES in de instrumenten van de Omgevingswet, gewoon door. Net als het gesprek met volksvertegenwoordigers. Ook die gesprekken gaan na 1 juli door bij de verdere concretisering en uitwerking van de ambities met betrekking tot duurzame energie. Uiterlijk vanaf 1 juli 2021 starten alle regio's met de voorbereiding van de verankering van de RES in het eigen omgevingsbeleid via de instrumenten van de Omgevingswet en/of de Wet ruimtelijke ordening. Dit met het oog op de datum van 1 januari 2025 voor het afgeven van de Omgevingsvergunning die noodzakelijk is om in 2030 de 35 TWh gerealiseerd te hebben.

Op deze wijze behouden we het tempo dat nodig is voor 2030 voor zowel netbeheerders als initiatiefnemers van projecten én bieden we de mogelijkheid voor iets meer ruimte voor het staartje van zorgvuldige belangenafweging en participatie.

De minister van Economische Zaken en Klimaat,
B. van 't Wout

RES 1.0 Achterhoek: Achterhoekse energiestrategie

Agendavoorstel bijeenkomst stuurgroep RES 3 maart 2021

Aanvang bijeenkomst: 09.00
Sluiting: 11.00
Locatie: Teams

Door: Programmaleider RES
Datum: 18 februari 2020

Agendavoorstel

- 09.00 Opening bijeenkomst (Bestuurlijk trekker RES Achterhoek dhr. Langeveld)
- 09.05 Planning en voortgang RES 1.0 (Programmaleider)
 - Procesmatig
 - Inhoudelijke resultaten
 - Status van de RES 1.0
 - Vragenronde
- 09.15 Presentatie Ruimtelijke alternatieven, energiemix en onderbouwing (Projectleider Ruimte)
 - Van acht naar drie alternatieven
 - Onderbouwing
 - Regionale doorwerking
- 09.40 Bespreking alternatieven
 - Vragenronde
 - Suggesties voor uitwerking, detaillering, bijsturing
- 10.20 Presentatie Regionale financiële participatie (Projectleider Elektriciteit)
- 10.40 Besluitvorming in raden (toelichting door dhr. Hofman)
 - Bespreking van de wijze en coördinatie van besluitvorming door raden (twee lezingen)
 - Stil staan bij aard van de gevraagde besluiten
- 11.00 Sluiting

Tekst brief tav npRES, gericht aan de directeur Kristel Lammers

Unie van Waterschappen
Nationaal Programma RES
Tav mw. K. Lammers
Postbus 93218
2509 AE Den Haag

Geachte mevrouw Lammers,

Zoals al aangegeven in ons onderhoud d.d. 7 januari jongsleden kiest de regio Achterhoek voor een zorgvuldig proces om raden mee te nemen in de opstelling van de RES 1.0 en zo de vaststelling van de RES 1.0 door die raden voor te bereiden. De consequentie is dat de RES1.0 in oktober 2021 bestuurlijk wordt vastgesteld.

Ons proces rond bestuurlijke vaststelling ziet er als volgt uit:

- 24 en 25 maart: Dialoogsessies met raden over ruimtelijke alternatieven voor de productie van duurzame energie;
- 19 en 20 mei: Dialoogsessies met raden over een ruimtelijk voorkeursalternatief;
- 17 juni: Accordering van de concept RES 1.0 in de colleges en vrijgave voor toezending aan npRES;
- 30 juni: Toezending voorlopige RES 1.0 Achterhoek aan npRES;
- Eind augustus: Start formele vaststellingsprocedures in de gemeenteraden eindigend in raadsbesluiten in oktober 2021.

Ik hoop u hiermee afdoende te hebben geïnformeerd.

Vriendelijke groeten,

Leren met het netwerk

Voor de formateur van het nieuwe kabinet heeft het netwerk rond de Regionale Energiestrategieën (RES) een heldere boodschap. De bottom-up aanpak met energieregio's werkt. Daarnaast hebben gemeenten extra mensen en middelen nodig voor de uitvoering.

Leren met het netwerk: met regio's en landelijke partners. Zo heet de online bijeenkomst op 27 januari. Gelijktijdig is er in de Tweede Kamer een virtuele rondetafelbijeenkomst over de stand van zaken van de RES'en. Een aantal vaste 'klanten' vertellen over de praktijk in het parlement, maar de meeste bekenden zijn van de partij op het treffen bij NP RES. Om bij te praten en inspiratie op te doen. Het is de vooravond van een mijlpaal. Nog een paar dagen en dan verschijnt de monitor van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) over de concept-RES van 1 oktober. Samen met de 'foto': de stand van zaken die het Nationaal Programma RES uitbrengt. Hoe verhoudt de monitor zich tot de eerdere tussentijdse analyse?

Goed beeld versterkt

PBL-onderzoeker [REDACTED] vertelt dat het goede beeld is versterkt. Het totaalbod van 52,5 TWh is een goed vertrekpunt, ook al is het onzeker hoeveel van de plannen daadwerkelijk wordt verwezenlijkt. Er zijn nog veel uitdagingen: de ruimtelijke inpassing van zonne- en windenergie, het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor de plannen, en de aansluiting op het energienet. [REDACTED] zegt, in meer technische termen: 'De middenwaarde van het RES-bod is 38,2 TWh, maar dit betekent niet noodzakelijkwijs dat we het doel van 35 TWh halen. Dit is afhankelijk van de uitwerking.' Het PBL adviseert dat de energieregio's leren van elkaars aanpak, meer intensief burgerparticipatie organiseren, bovenregionaal afstemmen en dat ze integraal kijken naar het elektriciteits- en het warmtenetwerk. De onderzoekers hebben ook behoefte aan meer uniforme data om beter te kunnen monitoren.

Voorzitter Ed Nijpels van het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord reageert dat de energieregio's doen wat hen gevraagd is. Nu en dan gaan op de opiniepagina's in de kranten stemmen op voor centrale aansturing. Nijpels vindt dat daarvoor geen enkel geldig argument is. 'De middenwaarde ligt meer dan 3 TWh boven het gevraagde.' Deze notie krijgt ruime bijval van de aanwezige bestuurlijk voorzitters van de RES'en. Het zou jammer zijn als dit onderdeel van de uitvoering van het Klimaatakkoord naar het landelijk niveau gaat. Zo'n ingreep zou ten koste kunnen gaan van het draagvlak. Ook komt het knelpunt op tafel dat bij de presentatie van de monitor onbenoemd bleef: het tekort aan vakmensen in gemeenten. Het is vraagstuk is betrekkelijk nieuw voor gemeenten, de vereiste technische en juridische kennis zijn niet gemakkelijk te vinden. Bij het PBL komen ook signalen van de netbeheerders die zich zorgen maken over een tekort aan mensen die straks bekabeling, onderstations et cetera kunnen aanleggen. In de techniek zijn meer mensen nodig.

Het publieke debat

Directeur Kristel Lammers van NP RES ziet de publieke aandacht voor de RES'en toenemen. 'In de media is er meer aandacht voor de RES; realisme en nuance zijn belangrijk voor het openbare debat. Het landschap gaat veranderen, we moeten daarover met elkaar in gesprek, ook met de

stille meerderheid en met jongeren. Het is spannend, maar wij hebben dit te doen. De klimaatcrisis is minstens zo heftig als corona.'

Deelnemers ervaren het ook. De bestuurders spreken van gezonde spanning die erbij hoort in een veranderingsproces. De uitdaging is om waar nodig zaken op scherp te zetten en in beweging te blijven. Het is een kronkelig pad. Bestuurders zien dat er enthousiasme is en weerstand. Er gaan voorbeelden over tafel waarbij het met goed luisteren mogelijk bleek elkaar te vinden. De gesprekken met de gemeenteraden komen eraan. Een bestuurder zegt uit te kijken naar die gesprekken, het is een typische bestuurlijke uitdaging om het tegenspel in te passen en de breedte op te zoeken. Anderen zien in hun praktijk dat het participatieproces gemeenten kan verlammen doordat actiegroepen verharderen. Het kost gemeenten veel capaciteit om hier adequaat mee om te gaan. Gemeenten lopen er tegenaan dat er nog geen duidelijkheid is over de financiering van de extra personele inzet.

Nijpels wijst op het rapport van de Raad voor het openbaar bestuur (Rob) die na onderzoek concludeerde dat gemeenten 1,8 miljard euro nodig hebben voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. Hij spreekt van een 'gedegen rapport op de formatietafel'. Het zal tot na de zomerduren voor een nieuw kabinet er een besluit over neemt.

Klimaatakkoord uitdragen

Meermaals zeggen sprekers dat ze het kabinet missen in het publieke debat. Wethouders ervaren dat zij in (online) zalen het Klimaatakkoord moeten uitleggen en dat de uitvoering ervan consequenties heeft voor het landschap. De regering heeft ook een verantwoordelijkheid om burgers mee te krijgen in de transitie, vinden ze. 'Het zou fijn zijn als een minister op de nationale televisie zegt: mensen het landschap gaat veranderen.' Wethouders moeten geen gapend gat achter zich hebben. De nieuwe (demissionaire) minister, Bas van 't Wout, is zich aan het inwerken. Van zijn ambtenaren krijgt hij de boodschap mee dat het proces van 'onderop' goed gaat, al vindt de Tweede Kamer het soms ingewikkeld om niet mee te sturen.

Knelpunten onderzocht

Vier werkgroepen zijn aan de slag gegaan met vier specifieke knelpunten die het PBL van de zomer signaleerde. De leden nemen deel op persoonlijke titel, de voorzitters zijn onafhankelijk. De adviezen moeten de RES-regio's stappen verder brengen. De officiële publicatie volgt in de komende weken, vandaag vertellen de voorzitters vast iets over de strekking.

SDE

Eén werkgroep nam de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE) onder de loep, voorgezeten door André Jurjus. Het probleem is dat de voorkeur in regio's veelal uitgaat naar projecten die duurder zijn dan de standaard van de SDE door de afweging van de combinatie van functies, beperkt ruimtebeslag en verhoogd draagvlak. De SDE-regeling is ingericht op zoveel mogelijk projecten tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. De werkgroep gaat voorstellen dat de regio's met elkaar tot een set van generieke minimumeisen komen, die in alle regio's aan de projecten voor wind, zon op land en zon op dak worden gesteld. Dan is het mogelijk de daaraan verbonden kosten mee te nemen in de berekeningen van de benodigde subsidies voor de SDE. Daarnaast stelt de werkgroep voor om tot een aanvullend instrument te komen: een regionaal in te zetten

'kwaliteitsbudget', bovenop de financiering vanuit markt en SDE om regio-specifieke projecten mogelijk te maken.

Netcapaciteit

nam met zijn werkgroep de schaarse netcapaciteit onder de loep. Voor de elektrificatie zijn forse uitbreidingen nodig die niet allemaal tegelijk kunnen. Bij het prioriteren en faseren moeten regio-overschrijdende keuzes worden gemaakt. De netbeheerders hebben behoefte aan zo snel mogelijk zekerheid over de projecten. Dit kan door met elkaar een programma met daarin de nodige keuzes te maken.

Energie, natuur en landschap

is voorzitter van deze – zeer diverse – werkgroep. Elke regio worstelt met het inpassen van duurzame opwek in het landschap en in natuurgebieden. In de werkgroep is gesproken over het creëren van een gelijk speelveld, waarbij de regio's dezelfde afwegingsmechanismen gebruiken.

Zon op daken

Anne-Marie Spierings brengt met haar werkgroep advies uit over zon op daken. Hier spelen 30 veelvormige knelpunten. De uitdaging is om in de RES niet alleen te kiezen voor de ambitie zon op daken, maar ook aandacht te besteden aan de uitvoering. Het is van belang om ook de tafels van Industrie en Elektriciteit daarbij te betrekken.

Nieuw kabinet

Wat willen de bestuurders uit de RES-community meegeven aan een nieuw kabinet?, vraagt dagvoorzitter . Eén ding is zeker: het Klimaatakkoord wordt een cruciaal onderwerp bij de formatie. Een zorg daarbij is dat bij de formatie 'de wereld weer opnieuw wordt uitgevonden'. Het nieuwe kabinet moet vasthouden aan de ingezette lijn. Niet opeens alles anders organiseren, dan denderen we achteruit, zegt een bestuurder. Een ander punt van aandacht is de energietransitie voor burgers 'haalbaar en betaalbaar' maken. Nijpels benadrukt dat 1,8 miljard euro nodig is voor de uitvoering en dat de netbeheerders ruimte moeten krijgen om hun rol te spelen. 'Den Haag moet knopen doorhakken wanneer het nodig is.' De bestuurders noemen ook dat het Rijk moet doorpakken met de grote projecten, zoals windparken op zee. De verwachting is dat de financiële paragraaf zeker op tafel komt en dat continuering van de RES-aanpak kansrijk is.

Online Magazine

De energietransitie is niet alleen een technische, maar ook een sociale verandering. 'Het is een beweging die wordt gemaakt door mensen,' zegt communicatieadviseur bij NP RES. Zij lanceert tot besluit het online magazine [Onze Toekomst](#) met verhalen en portretten van mensen die betrokken zijn bij de energietransitie. Het idee is 'de geïnteresseerde leek mee te nemen' in de beweging naar schone energie, nu steeds meer volksvertegenwoordigers en burgers zich roeren.

'De marathon naar 2030 gaat door, om te beginnen gaan we met de regio's op weg naar 1 juli met de RES 1.0,' besluit Lammers. 'We hebben mensen uit alle lagen, samen maken we het verhaal. De verschillen geven de kracht en dat gaan we vasthouden.'

Ons kenmerk U21021701
Uw kenmerk
Datum 17-02-21
Contactpersoon Kristel Lammers
Email [REDACTED]
Telefoonnummer [REDACTED]
Onderwerp Uw brief van 15 februari 2021

RES Achterhoek
T.a.v. de heer Langeveld,
bestuurlijk trekker

Geachte heer Langeveld,

Onder verwijzing naar uw brief van 15 februari jl. en het bestuurlijke adviesgesprek op 7 januari jl., bericht ik u dat ik het belang van zorgvuldige besluitvorming door de volksvertegenwoordigers onderschrijf. De 30 regio's en de daarin liggende waterschappen, gemeenten en provincies dragen de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de RES afspraken uit het Klimaatakkoord. Daarbij is vanaf het begin ingezet op het belang van een zorgvuldig proces in de regio met de betrokken stakeholders en inwoners en passende ambities gerelateerd aan de specifieke regio. Om de volksvertegenwoordigers in de regio hun rol goed te laten vervullen is het van belang dat zij voortdurend in staat worden gesteld te sturen op de kaders, de voortgang te kunnen monitoren en goed en zorgvuldig geïnformeerd worden om uiteindelijk ook besluiten te kunnen nemen. De datum van 1 juli is daarin een mijlpaal in het proces op weg naar 2030, maar geen eindpunt.

Wij zien dat als gevolg van Corona, participatietrajecten met inwoners en stakeholders anders verlopen. En het betrekken van volksvertegenwoordigers (van gemeenten, provincie en waterschappen) extra inspanning vraagt om de RES 1.0 ook online goed te kunnen bespreken.

U geeft in uw brief aan dat uw planning zich richt op besluitvorming door de volksvertegenwoordigers in de periode augustus tot en met oktober 2021. Wij nemen kennis van uw besluit, waarbij we constateren dat u ruim over de indieningsdatum van de RES van 1 juli (4 maanden) heen gaat. We verzoeken u een aanvullende onderbouwing te geven van hoe deze vertraging is ontstaan. Dit is niet alleen relevant voor uw eigen RES-proces en de ondersteuning vanuit NP RES, maar ook voor uw relatie tot andere energieregio's en tot koepels van decentrale overheden en rijk.

U geeft aan voor 1 juli wel de RES 1.0 ter accordering aan de dagelijks besturen te hebben voorgelegd en aan NPRES te kunnen versturen als voorlopige RES 1.0. We vragen u om bij de oplevering van de voorlopige RES 1.0 aan te geven welke verwachting u heeft van het besluitvormingsproces in de volksvertegenwoordigende organen (aanpassing RES, volledig instemming etc.).

Zoals u heeft kunnen lezen in de brief van de minister van EZK, mede namens BZK, is de datum van 1 juli van belang om met elkaar zicht te houden op de voortgang van de 30 energieregio's met betrekking tot het gemeenschappelijke nationale doel voor 2030. Het Planbureau voor de

Leefomgeving heeft alle 30 RES'en nodig om deze analyse te kunnen maken. Wij gaan er vanuit dat u instemt met doorzending van uw voorlopige versie van de RES 1.0. door NP RES aan PBL.

We zullen de koepels van decentrale overheden (VNG, IPO, Unie van Waterschappen), EZK en BZK op de hoogte brengen van uw besluitvormingsroute.

Graag blijven wij met u in contact over wat uw regio in deze maanden nodig heeft richting de besluitvorming van de RES 1.0 en de borging van het RES proces en de uitvoering van de ambities in de periode daarna.

Met vriendelijke groet

Kristel Lammers
Directeur Nationaal Programma Regionale Energiestrategie

Bovenregionale bestuurlijke afspraken Windenergie op en rondom de Veluwe

De deelnemers aan het bovenregionale bestuurlijk overleg - Jan van der Meer (Gedeputeerde Provincie Gelderland), Tijs de Bree (Gedeputeerde Provincie Overijssel), Bob Bergkamp (voorzitter Stuurgroep RES NW Veluwe), Jos Penninx (voorzitter Stuurgroep RES Cleantechregio), Harriët Tiemens (voorzitter Stuurgroep RES Arnhem-Nijmegen), Sander van 't Foort (voorzitter Stuurgroep RES Food Valley), Joost Reus (voorzitter Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland), Frans Langeveld (voorzitter Stuurgroep RES Achterhoek), Marcel Blind (voorzitter Stuurgroep RES West Overijssel), Jop Fackeldey (voorzitter Stuurgroep RES Flevoland) hebben overeenstemming bereikt over een gezamenlijke aanpak van Windenergie op en rondom de Veluwe. Zij zijn overeengekomen om de volgende bovenregionale afspraken in te brengen in de besluitvorming in de regionale stuurgroepen RES en in hun colleges.

1. **Status ecologische rapportage:** De ecologische rapportage 'Windenergie op en rondom de Veluwe' van Altenburg & Wybenga vormt het uitgangspunt voor de (boven)regionale afspraken op inhoud en het vervolgproces voor windenergie op en rondom de Veluwe. De rapportage is gebaseerd op de best beschikbare kennis en vormt daarmee het vertrekpunt voor zorgvuldig bestuurlijk handelen.
2. **Kerngebied Veluwe (inclusief een zone van circa 1 km):** Overeenstemming dat windenergieprojecten in het kerngebied Veluwe alleen mogelijk zijn als kan worden onderbouwd dat die geen effecten hebben op de N2000 doelstellingen.

Op basis van de huidige inzichten is het nodig om voor windenergieinitiatieven in het kerngebied Veluwe een pas op de plaats te maken. Het belang van de Veluwe als (internationaal) waardevol natuurgebied staat voorop. Met deze afspraak zorgen we voor:

- Heldere boodschap over het belang van de internationale waarden van de Veluwe en dat negatieve effecten op de Wespandief niet acceptabel zijn (nul mortaliteit).
 - Voorkomen dat windprojecten in het kerngebied de ruimte voor windenergie rondom de Veluwe tot nagenoeg nul beperken, wetende dat rondom de Veluwe een grotere energieopbrengst mogelijk is.
 - Onderzoeksruimte naar de mogelijkheden om met innovatieve oplossingen, experimentele business cases, etc. binnen bovenstaand kader (geen effecten op de Wespandief) windenergie te realiseren.
3. **Lopende initiatieven:** Windprojecten in een gevorderd stadium (er is een principeverzoek ingediend of er is al een milieueffectrapportage uitgevoerd) kunnen verder in hun proces en procedure, onder voorwaarde dat nader ecologisch onderzoek plaats vindt en onderbouwd kan worden dat er geen effecten zijn op de mortaliteit van de Wespandief.

Als uit het ecologisch onderzoek - dat altijd uitgevoerd moet worden bij windparken - volgt dat de wespandief in het plangebied voorkomt, nemen de gemeenten geen verdere besluiten. Verdere beoordeling en voorbereiding van het initiatief vindt plaats als onderdeel van een gezamenlijk en gecoördineerd bovenregionaal afwegingstraject (zie punt 5).

Deze afspraak geldt in principe voor elk concreet initiatief in de invloedzone rondom de Veluwe, en gaat nu in het bijzonder over de volgende lopende initiatieven in deze invloedzone: windpark Midden-Betuwe (ca. 9 windturbines), windpark Nuldernauw (ca. 7 windturbines), de voorbereiding van 4 windturbines op het bedrijventerrein langs A30 in Ede en de ontwikkeling van minimaal 12 Mw windenergie in Barneveld (Harselaar).

Met deze werkwijze kunnen we enerzijds zoveel als mogelijk de vaart houden in lopende initiatieven en anderzijds waar nodig ruimte houden voor een nader te ontwikkelen ruimtelijke en energetisch optimale verdeling van de vergunbare ruimte in de invloedzone van de Veluwe (circa 1 tot 8 km zone rondom de Veluwe).

4. **Vertaling in RES 1.0:** In de RES'en van de betreffende regio's worden bij de zoekzones wind op en rondom de Veluwe de voorwaarde opgenomen dat de haalbaarheid van windprojecten afhankelijk is van nader ecologisch onderzoek, effecten op de Wespandief en het bovenregionale afwegingstraject. De RES-regio's (stuurgroepen) wegen af of het handhaven van de betreffende zoekzones als onderdeel van de nationale doelstelling van 35 TWh duurzame opwek in 2030, recht doet aan realistische en haalbare bieding.
5. **Vervolgproces: De provincies en RES regio's gaan in een gezamenlijk proces** komen tot een verdere uitwerking en keuzes t.a.v. de mogelijkheden voor windenergie op en rondom de Veluwe (joint fact finding). Hiervoor worden de volgende stappen gezet:
 - a) Door het doen van gezamenlijk feitenonderzoek in de vorm van veldtellingen in het gehele invloedsgebied (periode juni – augustus 2021 en gedurende 2 of 3 jaar) beter inzicht krijgen of bepaalde zoekzones in het invloedsgebied niet gebruikt worden door de Wespandief en andere kritische soorten. Tevens worden kansen voor mitigatie uitgewerkt.
 - b) Expert judgement (doen) uitvoeren voor het hanteren van de 95% of een andere ontwijkingskans bij het bepalen van de ecologische beperkingen vanwege het leefgebied van de Wespandief.
 - c) Ontwikkelen (bovenregionaal) ruimtelijk afwegingskader, ruimtelijk perspectief en handelingsperspectief – in een co-creatie proces van provincies en RES-regio's (2021/tot voorjaar 2022) dat er op is gericht om zoveel mogelijk energie(systeem)rendement te behalen, op juiste plekken met juiste mitigerende maatregelen.
 - d) Afspraken maken over proces naar RES 2.0 en op basis van a), b) en c) in 2022 in de RES 2.0 het ruimtelijk perspectief en handelingsperspectief operationaliseren/uitwerken.
 - e) De rijksoverheid, werkgroep energie en natuur van NP RES en (via de rijksoverheid) Brussel hier actief bij betrekken.

De Provincie Gelderland coördineert het gezamenlijke vervolgonderzoek en het vervolgproces, maakt hiertoe in maart 2021 een plan van aanpak en legt dit voor aan de andere partijen.

In het vervolgproces zijn direct betrokken: Provincie Gelderland, de zes Gelderse RES regio's, Provincie Overijssel. De RES regio's West-Overijssel en Flevoland worden als agendalid regelmatig geïnformeerd.

Het vervolgproces wordt begeleid door het overleg van regionale RES-procesregisseurs. Halfjaarlijks worden in een bovenregionaal bestuurlijk overleg de vorderingen gedeeld.

17 februari 2021